

Usporedba činjeničnog i pravnog opisa prekršajnog i kaznenog djela

Kada se uspoređi činjenični i pravni opis prekršajnog i kaznenog djela, za koje je osuđenik oglašen krivim pred prekršajnim sudom, a protiv kojega je odbijena optužba u kaznenom postupku, onda je razvidno da je riječ o događaju koji se desio na istom mjestu, u isto vrijeme, koji je samo prividno identičan.

'..., presudom Županijskog suda u Sisku broj Kžm-2/13 od 26. rujna 2013. godine temeljem odredbe čl. 353. toč. 5. ZKP/97 odbijena je optužba protiv A. L. za kazneno djelo teške tjelesne ozljede iz čl. 99. st. 2. u svezi st. 1. KZ/97 uz obrazloženje da se radi o presuđenoj stvari obzirom da je presudom Prekršajnog suda u Kutini broj V-JR-391/08 od 21. studenog 2008. godine (koja je postala pravomoćna presudom Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske broj Jž-93/2009 od 22. travnja 2010. godine), isti okrivljenik – A. L. oglašen krivim za prekršaj iz čl. 6. i 13. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira – ponašanjem na naročito drzak i nepristojan način.'

'Protiv presude Županijskog suda u Sisku broj Kžm-2/13 od 26. rujna 2013. godine Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske, temeljem čl. 418. st. 1. ZKP/97 (što je identično odredbi čl. 509. st. 1. ZKP/08 – "Narodne novine" broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13 i 145/13) podigao je zahtjev za zaštitu zakonitosti zbog povrede zakona iz čl. 368. toč. 3. ZKP/97, počinjene u korist os. A. L..'

Vrhovni sud Republike Hrvatske povodom zahtjeva za zaštitu zakonitosti (broj Kzz 27/14-3 od 27. kolovoza 2014. godine) p r e s u d i o j e :

'Utvrđuje se da je zahtjev za zaštitu zakonitosti osnovan te da je pravomoćnom presudom Županijskog suda u Sisku od 26. rujna 2013. godine broj Kžm-2/13 počinjenja povreda zakona iz čl. 368. toč. 3. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 110/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02, 62/03 – pročišćeni tekst i 115/06 - dalje u tekstu ZKP/07) u korist okr. A. L..'

U obrazloženju presude posebno se ističe: '... s pravom državni odvjetnik smatra da se ne radi o presuđenoj stvari kao što to drži Županijski sud u Sisku u zahtjevom za zaštitu zakonitosti pobijanoj odluci.

Naime, kada se uspoređi činjenični i pravni opis prekršajnog i kaznenog djela, za koje je osuđenik oglašen krivim pred prekršajnim sudom, a protiv kojega je odbijena optužba u kaznenom postupku, onda je razvidno da je riječ o događaju koji se desio na istom mjestu,

u isto vrijeme, koji je samo prividno identičan, jer je u prekršajnom postupku suđeno za ponašanje na naročito drzak i nepristojan način, a ne zbog nanošenja osobito teške tjelesne ozljede za koje mu je suđeno u kaznenom postupku.

Činjenični opis različit je i u tome što se u prekršajnom postupku ne opisuje njegova namjera da nekoga teško tjelesno ozljedi, niti su opisane osobito teške tjelesne ozljede koje je zadobio oštećenik, spominje se samo da je ošt. S. H. zadobio povrede opisane u bolničkoj prijavi Opće bolnice ... u S.

Dakle, u kaznenom postupku opisane su teške tjelesne ozljede, način udaranja te namjera da se drugome nanese teške tjelesne ozljede, u prekršajnom postupku namjera za nanošenje teških tjelesnih povreda i teške tjelesne povrede nisu opisane.

Nadalje, razlika je i u kazni koja mu je izrečena u prekršajnom postupku, u odnosu na sankciju koja bi ga sustigla za kazneno djelo.

Naime, za prekršaj koji se ogleda u naročito drskom i nepropisnom ponašanju izrečena mu je novčana kazna od 1.344,00 kn (što je protuvrijednost od 350,00 DEM odnosno 179,00 eura). Riječ je o kazni koja mu se ne bi mogla izreći u kaznenom postupku jer je za kazneno djelo iz čl. 99. st. 2. KZ/97 propisana je kazna zatvora u trajanju od jedne do osam godina.

Valja pritom napomenuti da bi se u slučaju osuđujuće presude u kaznenom postupku, novčana kazna izrečena u prekršajnom postupku svakako uračunala u kaznu koja bi mu bila izrečena u kaznenom postupku, jer je to obveza suda iz čl. 63. st. 2. KZ/97. Prema toj odredbi kazna zatvora, novčana kazna ili globa za prekršaj uračunava se u kaznu za kazneno djelo ako opis tog djela odgovara prekršaju zbog kojeg je izrečena kazna. Odredbom čl. 63. st. 3. KZ/97 propisano je na koji se način novčana kazna iz prekršajnog postupka uračunava u kaznu zatvora (na način da se jedan dnevni dohodak zamjenjuje jednim danom kazne zatvora).'

Presuda broj VSRH Kzz 27/14-3 od 27. kolovoza 2014. godine

Diskusija

Pravo da se ne bude dva puta suđen ili kažnjen u istoj kaznenoj stvari (*ne bis in idem*) jest apsolutno zaštitno nederogabilnim konvencijskim pravom (članak 4. Protokola br. 7 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda Vijeća Europe), člankom 31. st. 2. Ustava Republike Hrvatske, člankom 12. Zakona o kaznenom postupku. Pojam *bis* postavlja pitanje koje vrste sudskih odluka aktiviraju primjenu načela, a pojam *idem* postavlja pitanje je li za primjenu načela odlučan identitet pravnih kvalifikacija ili je dovoljno da je riječ o istim činjenicama. U postupovnom je smislu bitno da prvi postupak već mora biti okončan meritornom odlukom koja podnositelja osuđuje ili oslobađa krivnje, odnosno da postoji pre-suđena stvar. Je li riječ o kaznenoj stvari Europski sud prosuđuje prema mjerilima Engel: 1. pravna kvalifikacija djela prema nacionalnom pravu; 2. sama priroda kažnjivog djela; 3. mogući stupanj težine kazne kojoj je osoba izložena. Načelo *ne bis in idem* postaje relevantno pri započinjanju novog progona.

Načelo *ne bis in idem* zabranjuje kaznenu progon ili suđenje za drugo 'kazneno djelo' ako ono proizlazi iz istih činjenica ili činjenica koje su u biti iste. Sud se u svom ispitivanju usmjerava na činjenice koje predstavljaju skup konkretnih okolnosti koje uključuju istog

okrivljenika i koje su nerazdvojno povezane u vremenu i prostoru, a postojanje kojih treba dokazati kako bi se osigurala osuđujuća presuda ili pokrenuo kazneni postupak.

Engl. Comparison of the factual and legal description of misdemeanor and criminal offense

Priredio: Zvonimir Dujmović*

* dr. sc. Zvonimir Dujmović, profesor visoke škole, pomoćnik načelnika PA MUP-a RH za obrazovne poslove i standard.